



Folkhälsomyndigheten

## Remissyttrande

**Mottagare**

Klimat- och näringslivsdepartementet  
kn.remissvar@regeringskansliet.se

**Handläggare**

Enheten för miljöhälsa  
Daniel Sundvall

**Datum**

2025-10-21

**Vårt ärendenummer**

02918-2025

**Ert ärendenummer**

KN2025/01294

Omarbetat direktiv om luftkvalitet och renare luft i Europa – författningsförslag med anledning av bestämmelserna i det nya luftkvalitetsdirektivet om tillgång till rättslig prövning och rätt till skadestånd, samt Naturvårdsverkets delredovisning av regeringsuppdrag med förslag till genomförande av det nya luftkvalitetsdirektivet

## Sammanfattning

Folkhälsomyndigheten instämmer i

- författningsförslagen om rättslig prövning och rätt till skadestånd, och
- Naturvårdsverkets delredovisning av regeringsuppdrag med förslag till genomförande av det nya luftkvalitetsdirektivet med de kommentarer som anges nedan.

## Folkhälsomyndighetens kommentarer

En generell hänsynsregel i 5 kap. miljöbalken bör införas

Folkhälsomyndigheten anser att luftkvalitetsdirektivets bestämmelser om särskild hänsyn till känsliga och utsatta grupper bör regleras på lagnivå i form av en generell hänsynsregel i 5 kap. miljöbalken och sedan kompletteras av mer specifika

bestämmelser på förordnings- respektive föreskriftsnivå. Folkhälsomyndigheten delar Naturvårdsverkets bedömning om att så mycket som möjligt bör regleras på förordningsnivå eftersom 5 kap. miljöbalken gäller för miljökvalitetsnormer generellt, men bedömer att skyddet för känsliga och utsatta grupper är så pass centralt i luftkvalitetsdirektivet att det bör få särskilt genomslag vid implementeringen i svensk rätt.

### Luftkvalitetsdirektivets skydd för känsliga och utsatta grupper behöver säkerställas

Folkhälsomyndigheten vill uppmärksamma om skrivelsen i preambeln till luftkvalitetsdirektivet om att luftföroreningar är ett universellt hälsoproblem och att riskerna inte är jämnt fördelade bland befolkningen, samt att känsliga och utsatta grupper löper större risk att skadas än andra och att direktivet syftar till att informera och skydda dem.

Till exempel är barn, äldre och personer med astma, kroniskt obstruktiv lungsjukdom (KOL) eller hjärt- och kärlsjukdomar extra känsliga för luftföroreningar samtidigt som socioekonomiska faktorer, såsom utbildnings- och inkomstnivå, påverkar både exponeringen för luftföroreningar, risken för negativa hälsoutfall och möjligheten att hantera dessa. Barn i familjer med sämre socioekonomiska förhållanden bor till exempel i högre utsträckning i trafikutsatta bostäder med högre luftföroreningshalter. De kan därför löpa högre risk för att drabbas av astma och andra luftvägssjukdomar.

Mot bakgrund av detta anser Folkhälsomyndigheten att det är av särskilt vikt att skyddet för känsliga och utsatta grupper som nämns i artikel 18, 19 och 20 samt bilaga IV, VIII och IV i luftkvalitetsdirektivet, bör omhändertas på förordnings-, föreskrifts- och vägledningsnivå i det fortsatta arbetet med implementeringen. Folkhälsomyndigheten stödjer gärna Naturvårdsverket i det fortsatta arbetet inom ramen för befintlig samverkan.

### Förebyggande åtgärder och positiva synergieffekter för människors hälsa

Folkhälsomyndigheten noterar att luftkvalitetsdirektivet anger att åtgärdsprogram, i form av en så kallad luftkvalitetsfärdplan, även ska upprättas i förebyggande syfte om det finns risk att de gräns- och målvärden som träder i kraft 2030 kommer att överskridas. Folkhälsomyndigheten vill i detta sammanhang och som ett generellt medskick, i det fortsatta arbetet med implementeringen, lyfta vikten av att ny lagstiftning utformas så att den främjar och underlättar kommunernas arbete med förebyggande åtgärder och skapar positiva synergieffekter för människors hälsa. I luftkvalitetsdirektivet finns flera exempel på sådana åtgärder och Folkhälsomyndigheten vill särskilt lyfta hälsofrämjande samhällsplanering. Det kan exempelvis vara att genom planering och förvaltning av den fysiska miljön skapa förutsättningar som uppmuntrar till aktiv mobilitet och mindre förorenande transportsätt (till exempel gång, cykel och kollektivtrafik).

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschefen Lennie Lindberg. I den slutliga handläggningen har den biträdande chefsjuristen Bo Granath och enhetschefen Karin Ljung Björklund deltagit. Utredaren Daniel Sundvall har varit föredragande.

Enligt Folkhälsomyndighetens beslut

Daniel Sundvall